

دانلود مقاله تبیین نقش اخلاق‌گرایی در حفاظت از منابع آب سطحی در استان مازندران

جهت مشاهده [دانلود مقاله تبیین نقش اخلاق‌گرایی در حفاظت از منابع آب سطحی در استان مازندران](#) به پایین

همین صفحه مراجعه نمایید

تعداد صفحات : 17 صفحه

برای دریافت اینجا کلیک کنید

فرمت WORD قابل ویرایش

چکیده

آلودگی رودخانه‌های استان مازندران به عنوان چالشی محیط‌زیستی در سالهای اخیر مشکلات متعدد اقتصادی، بهداشتی و محیط زیستی را به همراه داشته است. این مطالعه به تعیین ارزش حفاظتی این دریاچه‌ها و اندازه‌گیری میزان تمایل به پرداخت خانوارها با تمایلات مختلف اخلاق‌گرایی و پیامدگرایی برای حفاظت از آن با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط می‌پردازد. برای اندازه‌گیری میزان تمایل به پرداخت از مدل لوجیت استفاده شده که با بهره‌گیری از روش حداکثر راستنمایی، پارامترهای آن برآورد شده است. نتایج نشان می‌دهد که متغیرهای مبلغ پیشنهاد، میزان تحصیلات سرپرست خانوار، تازگی اطلاعات، اهمیت محیط زیست، جنسیت، امنیت شغلی، بهره‌مندی از دریاچه‌ها و اخلاق‌گرایی بر تمایل پرداخت جهت حفاظت از این سرمایه‌های ملی موثراند. بر مبنای این نتایج مقدار انتظاری تمایل به پرداخت ماهیانه هر خانوار برای ارزش حفاظتی این دریاچه‌ها برای خانوارهای دارای تمایلات اخلاق‌گرایانه و پیامدگرایانه به ترتیب $۱۲۲۲۰/۳$ و $۱۶۵۵۲/۵$ ریال برآورد شده است. به علاوه، نتایج نشان‌گویای آن است که با افزایش سطح تمایل به پرداخت خانوارها، اختلاف تمایلات وظیفه‌گرایان و پیامدگرایان افزایش می‌یابد. همچنین ارزش حفاظتی سالانه دریاچه‌ها برای این دو گروه خانوار به ترتیب $۱۰۳/۵۷$ و $۲۵/۳۷$ میلیارد ریال برآورد شده است. نتایج این مطالعه جهت نشان دادن ارزش‌های اخلاق‌گرایی و پیامدگرایی در جامعه بسیار اثربخش خواهد بود.

کلمات کلیدی: دریاچه، ارزش حفاظتی، اخلاق‌گرایی، پیامدگرایی، استان مازندران

مقدمه

استان مازندران به سبب دارا بودن آب و هوایی مناسب و ریزش‌های جوی فراوان دارای شبکه گسترده‌ای از رودخانه‌های کوچک و بزرگ است که نقش حیاتی آنها بر کسی پوشیده نیست. از ۱۳۰ رودخانه بزرگ و کوچک این استان، رودخانه «هراز» بزرگترین رودخانه منطقه است که از میان شهر آمل می‌گذرد. از دیگر رودخانه‌های مهم استان، رود تجن (گرمابرو) در ساری، تالار در قائمشهر، بابلرود در شهرستان بابل، چالوس در شهرستان

چالوس و چشمه کیله در تنکابن هستند که ماهیان دریاچه خزر برای تکثیر طبیعی و تخم ریزی، بیشتر به این رودخانه ها مهاجرت می کنند. اما همزمان با برخورداری استان از این نعمت خدادادی مشاهده میشود که فرآیند فعالیت اقتصادی و صنعتی کنار رودخانه ها به گونهای است که حیات رودخانههای استان در تأثیر عوارض نامطلوبی قرار گرفته و این مسئله با توجه به شکنندگی اکوسیستم مازندران به ویژه اکوسیستمهای آبی روند بسیار نگرانکنندهای است که نابودی حیات طبیعی جریانهای آبی استان را در پی دارد (سازمان محیط زیست، ۱۳۹۱). بر اساس گزارش های اداره کل محیط زیست استان مازندران، هرساله ۲ میلیون لیتر فاضلاب شامل پسابهای صنعتی، پسابهای شهری، فاضلاب مناطق روستایی و بیش از هزار تن کود شیمیایی وارد شاهرگهای حیاتی استان میشود که اگر به این مجموعه مصرف سالانه هزار تن انواع گرانول که به صورت کود مصرف میشود اضافه شود، با این حساب رقم قابل توجهی به دست میآید که در نابودی طبیعت رودخانههای استان نقش مهمی دارد (سازمان محیط زیست، ۱۳۹۱). بطور کلی مهمترین منابع آلودهکننده رودخانههای استان عبارتند از: آلودگیهای شهری و روستایی، آلودگی کشاورزی و آلودگی صنعتی. عبور رودخانهها در حاشیه و میان شهرها و روستاها سبب شده که انواع فاضلابهای خانگی، زهکش شهرها و فاضلاب کارگاهها و کارخانهها و در برخی موارد حتی فاضلابهای خطرناک بیمارستانی در رودخانهها تخلیه و با توجه به گوناگونی عناصر تشکیل دهنده این فاضلابها، شرایط زیستی رودخانهها در بیشتر نقاط دگرگون شده که نابودی زیستگاه ماهیان خاویاری و مولد آزاد در چشمه کیله تنکابن یکی از آنهاست. در واقع، به دلیل نبود طرح جامع آمایش سرزمین، استفاده غیراصولی از خاک، ضعف تکنیکهای مهندسی، مصرف بیرویه و بسیار زیاد انواع کودهای شیمیایی و سموم دفع آفات نباتی و واقع شدن درصد قابل توجهی از زمین های کشاورزی در حاشیه رودخانهها، پسابهای زراعی از نهرها و جویهای کوچک با شستشوی خاک توسط باران، وارد رودخانه ها شده و باعث تغییرات اساسی در ترکیبات شیمیایی و فیزیکی آب میشود که خسارات و پیامدهای زیانبار حاصل از آن بسیار چشمگیر است. ورود فاضلابهای خانگی یا کشاورزی به رودخانهها نیز موجب غنی شدن این آبها شده که این حالت را "یوتروفیکاسیون" مینامند. تجمع این فاضلابها موجب رویش انواع جلبکهای سبز و گیاهان حاشیهای شده که نمونه بارز این وضعیت را میتوان در رودخانههای غرب استان مشاهده کرد. بطور کلی در سالهای اخیر توسعه فعالیتهای صنعتی و استخراج مواد اولیه در مازندران به لحاظ برخورداری از برخی شرایط مساعد مانند منابع مطمئن آب، روندی رو به رشد داشته که در نهایت منجر به استقرار برخی واحدهای صنعتی مانند صنایع غذایی، نساجی، چوب و فلزات شده است. خطرات ناشی از مواد زاید این صنایع که از ظرفیت بسیار بالایی نیز برخوردارند صدمات جدی و گستردهای بر پیکر طبیعت و اکوسیستمهای آبی مازندران وارد آورده که با بیتوجهی کامل همچنان ادامه دار (سازمان محیط زیست،

۱۳۹۱). لذا این مطالعه درصدد آن است که میزان مشارکت مردم در حفاظت از رودخانهها در مقابل آلودگی را تعیین نموده و ارزش حفظ رودخانهها را برآورد نماید. لازم به ذکر است که در رابطه با حفاظت از منابع طبیعی و از جمله محیط زیست دو نگرش و به طبع آن دوگروه افراد وجود دارند. گروهی اخلاق گرا و گروهی پیامدگرا هستند. چنانچه پرداخت افراد برای استفاده و حفظ محیط زیست و منابع طبیعی براساس احساس وظیفه دینی، انسانی و یا غیره نسبت به محیط زیست باشد، اصطلاحاً افراد دارای تمایلات اخلاق گرایانه یا وظیفه گرایانه هستند و چنانچه این پرداختها با هدف بهره‌مندی از فوائد محیط زیست باشد، افراد دارای تمایلات پیامدگرایانه میباشند (رفیعی و سلامی، ۱۳۸۸). در این مطالعه تلاش میشود تا این دو گروه از افراد از جنبه میزان تمایل به پرداخت از یکدیگر متمایز شوند و بدین وسیله نقش این عامل در حفاظت از محیط زیست مشخص شود. در زمینه حفاظت از محیط زیست تاکنون مطالعات مختلفی در جهان و ایران انجام شده است. از جمله این مطالعات میتوان به نتیجه پژوهش‌ها دکر و همکاران (۱۹۹۷) اشاره کرده. در این مطالعه میزان تمایل به پرداخت ماهانه ساکنین بمبئی برای ارزشهای حفاظتی و حفظ مطبوعیت زیستمحیطی پارک ملی

روپیه برای هر خانوار برای مدت ۵ سال (۲ دلار در سال برای هر خانواده) و مجموع تمایل به پرداخت خانوارهای بمبئی، ۲۰ میلیون روپیه در ماه (۴۴۰ هزار دلار) برآورد شد که این مقدار بطور سالیانه ۲۴۸ میلیون روپیه (۵/۵ میلیون دلار) برای حفاظت پارک ملی مذکور خواهد بود. در مطالعه مورامیرا (۲۰۰۰)، ارزش کارکرد تنوع زیستی اکوسیستم جنگل ماییرا در اوگاندا، با استفاده از اطلاعات بدست آمده از مطالعات ارزشگذاری مشروط و محاسبه تمایل به پرداخت افراد، برای ۷۲ هکتار از جنگلهای همیشه سبز این منطقه، ۳۰۶

دلار امریکا برآورد شده است. لتون و همکاران (۲۰۰۳)، با استفاده از روش ارزشگذاری مشروط نشان دادند که به منظور حفاظت از جنگلهای جنوب فنلاند ۷۳/۸ درصد پاسخگویان، علاقمند به افزایش حفاظت بوده و حاضر به پرداخت مبلغی جهت حفاظت جنگلهای بودهباند. ۱۵/۸ درصد از افزایش حفاظت حمایت کرده، اما پولی بابت آن پرداخت نمیکنند و ۵/۵ درصد بیتفاوت و ۴/۹ درصد خواستار کاهش حفاظت جنگلهای بودند.

شرستا و همکاران (۲۰۰۷)، در بررسی ارزش تفریحی منطقه رودخانههای آپالاجیکولا در فلوریدا به تحلیل تقاضای بازدیدکنندگان پرداخته و به این نتیجه رسیدند که بازدیدکنندگان بطور متوسط برای هر روز ۷۴/۱۸

دلار پرداخت میکنند. از مهمترین مطالعات در مورد حفاظت از گونههای جانوری در معرض انقراض میتوان به مطالعه ترونک (۲۰۰۷) در مورد کرگدن ویتنام اشاره کرد. این مطالعه با استفاده از روش تمایل پرداخت نشان داد که اگر چه پرداخت برای کالاهای زیست محیطی، به خصوص گونههای در معرض خطر در ویتنام یک موضوع جدیدی است اما هر خانوار ویتنامی برای حفظ این گونه جانوری حاضر است ماهانه مبلغ ۲/۵ دلار بپردازد. تسی و همکاران (۲۰۰۸) نیز در مورد گاو کوهی و سگ وحشی آفریقایی در منطقه شمالی کامرون نشان دادند که جمعیت منطقه شمال کامرون حفاظت از گونههای در حال انقراض را امری مهم تلقی میکنند.

همچنین پاسخدهندگان حاضر به پرداخت ماهیانه تا سقف یک دلار از درآمد خود برای حفظ این گونههای جانوری در آفریقا میباشند. ناورود (۲۰۱۲) نیز روشهای ارزشگذاری کارکردهای غیربازاری محیط زیست را بر پایه ارزشهای مستقیم و غیر مستقیم تقسیمبندی نموده و ارزش حفاظتی را مبتنی بر تأمین نیاز نسل حاضر و آتی به روش بهینهبایی مطلوبیت تسریح نموده است. در زمینه حفاظت از محیط زیست نیز مطالعه طباطبایی

(۱۳۸۰) با استفاده از روش ارزشگذاری مشروط و برآورد میزان متوسط تمایل به پرداخت، به محاسبه ارزش حفاظتی زیستگاه پرندگان میانکاله پرداخته است. در این مطالعه، میانگین حداکثر تمایل به پرداخت برای خانوادههای غیر بومی و برای خانوادههای بومی به ترتیب ۲۴۷۵۲ و ۷۳۴۴۰ ریال برآورد گردیده است. رفیعی و امیرنژاد (۱۳۸۹)، در مطالعههای متوسط تمایل به پرداخت ماهیانه هر فرد جهت حفاظت از جنگلهای سلیمان تنگه را ۷۳۶۰/۱۵ ریال و همچنین متوسط تمایل به پرداخت سالانه هر خانواده جهت حفاظت از این جنگلهای را

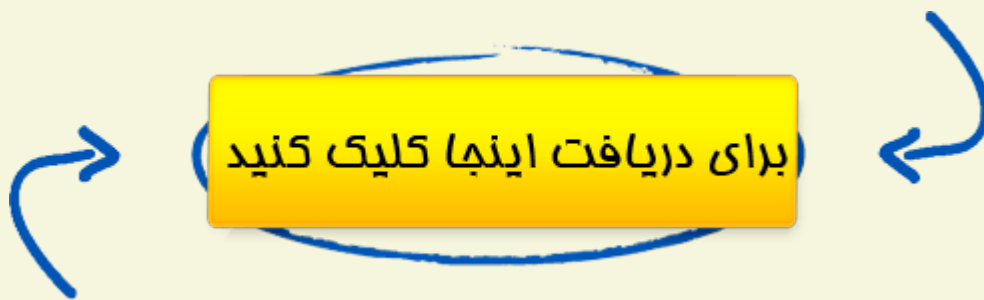
۲۷۴۶۱۳/۲۰ ریال برآورد نمودند. در مطالعه روحانی و رفیعی (۱۳۹۰) تمایل پرداخت جهت حفاظت از یوزپلنگ آسیایی منطقه بافق ۲۵۰۶۴/۹۹ ریال بطور ماهانه برای هر خانوار برآورد شده است. مهمترین متغیرهای اثر گذار برای حفاظت از یوزپلنگ، متغیرهای مبلغ پیشنهاد، سطح درآمد، تحصیلات، جنسیت و نوع مشاغل بودهاند.

این مطالعه به عنوان اولین مطالعه جهت بررسی حفاظت از دریاچههای آلوده استان مازندران با تبیین ارزش اخلاقی و پیامدگرایی خواهد بود تا میزان مشارکت افراد در گروههای مختلف در حفاظت از این دریاچهها برآورد شود.

روش تحقیق

تکنیک ارزشگذاری مشروط (CVM) اولین بار در سال ۱۹۴۷ توسط کریسی-وانتراپ معرفی و برای اولین بار توسط دیویس در سال ۱۹۶۰ استفاده شد (مایکل و کارسون، ۱۹۸۹). این روش، تمایل به پرداخت (WTP) افراد را در قالب ابزارهای فرضی تعیین مینماید (لی و هان، ۲۰۰۲). در واقع در این روش به منظور تعیین ارزش اقتصادی کالاها و خدمات زیست محیطی لازم است تا به افراد مراجعه شود. به همین دلیل روش ارزشگذاری مشروط را غالباً روش ترجیح نیز مینامند (ونکاتچالام، ۲۰۰۳). در نظریه های اقتصادی، تغییر در رفاه مصرفکنندگان با برآورد مازاد مصرف کننده و تغییرات جبرانی که بیانگر تمایل به پرداخت برای کالاها نیز میباشد، اندازهگیری میشود (باکستیل و مککانل، ۲۰۰۷). برای برآورد آنها با استفاده از دادههای پرسشنامههای انتخاب دوتایی از الگوی تفاضلی مطلوبیت استفاده میشود (هانمن، ۱۹۸۴). در روش پرسشنامههای انتخاب دوتایی، پاسخدهنده با دو انتخاب بله یا خیر نسبت به یک مبلغ پیشنهادی روبروست. بنا به گفته مارتا-

پروسو (۲۰۰۷) برای تحلیل و برآورد مناسبتر تمایل به پرداخت افراد روش پرسشنامههای انتخاب دوتایی دو بعدی بر روش قبلی ترجیح دارد. در پرسشنامه انتخاب دوتایی دو بعدی، پاسخدهنده با چند مبلغ پیشنهادی مواجه است که با توجه به پاسخ او نسبت به یک پیشنهاد، پیشنهادات دیگری به او داده میشود. در واقع پیشنهاد بیشتر به جواب بله یا خیر و یا عکسالعمل پاسخگو در پیشنهاد اولیه بستگی دارد. بطور کلی اینگونه روشهای برآورد گسسته بر روشهای برآورد پیوسته مزیت‌های قابل توجهی دارند. مطالعات بسیاری به مقایسه نتایج حاصل از ارزشگذاری یک کالا به دو روش پیوسته و گسسته اقدام نموده‌اند (برای مثال به مطالعات بیشوب و همکاران،

مقالات مرتبط

- [دانلود مقاله جایگزینی مواد مناسب به جای نمک در بخ زدایی معابر شهر تهران و ارائه راهکارهای زیست محیطی](#)
- [دانلود مقاله بررسی اثر الگوی کشت و تراکم بوته بر عملکرد و اجزاء عملکرد جو](#)
- [دانلود مقاله بررسی مشخصات رواناب های سطحی شهر تهران و مقایسه با استاندارد آب کشاورزی](#)

از این سایت ها نیز دیدن نمایید

- [ترنس لاین ، مرجع مقالات تخصصی فارسی ایران](#)
- [گت پیر ، منبع مقالات انگلیسی و فارسی](#)
- [دانش رسن ، بیش از 1.5 میلیون مقاله فارسی](#)